Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2012. gada 22. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Kopējā Eiropas patvēruma sistēma — Direktīva 2004/83/EK — Bēgļa statusa vai alternatīvā aizsardzības statusa piešķiršanas nosacījumu obligātie standarti — 4. panta 1. punkta otrais teikums — Dalībvalsts sadarbība ar pieteikuma iesniedzēju viņa pieteikuma atbilstošo elementu novērtēšanā — Piemērojamība — Pēc lūguma piešķirt bēgļa statusu noraidīšanas īstenotās valsts procedūras alternatīvās aizsardzības pieteikuma izskatīšanai likumība — Pamattiesību ievērošana — Tiesības tikt uzklausītam

Lieta C-277/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *High Court* (Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 1. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 6. jūnijā, tiesvedībā

M .

pret

Minister for Justice, Equality and Law Reform ,

Ireland ,

Attorney General .

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*], tiesneši E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], Ž. Ž. Kāzels *J.-J. Kasel* (referents) un M. Bergere [*M. Berger*],

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretāre K. Štranca-Slavičeka [*K. Sztranc-Sławiczek*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 28. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *M*. vārdā – *P. O'Shea* un *I. Whelan*, *BL*, kurus ir pilnvarojis *B. Burns*, *solicitor*,

— Īrijas vārdā – *D. O'Hagan*, pārstāvis, kam palīdz *D. Conlan Smyth*, *barrister*,

— Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vláčil*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – angļu.

— Vācijas valdības vārdā – *N. Graf Vitzthum*, pārstāvis,

— Ungārijas valdības vārdā – *Z. Fehér Miklós*, kā arī *K. Szíjjártó* un *Z. Tóth*, pārstāvji,

— Nīderlandes valdības vārdā – *C. Wissels* un *M. Noort*, pārstāves,

— Polijas valdības vārdā – *M. Szpunar*, pārstāvis,

— Zviedrijas valdības vārdā – *K. Petkovska*, pārstāve,

— Eiropas Komisijas vārdā – *M. Condou-Durande* un *M. Wilderspin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2012. gada 26. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp.) 4. panta 1. punktu.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *M.* un *Minister for Justice, Equality and Law Reform* [Tieslietu, vienlīdzības un tiesību reformu ministru] (turpmāk tekstā – "ministrs") Īrijā, kā arī *Attorney General* saistībā ar strīdu par procedūras alternatīvās aizsardzības pieteikuma izskatīšanai, kas tika iesniegts pēc lūguma piešķirt bēgļa statusu noraidīšanas, likumību.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Eiropas Savienības Pamattiesību harta

3 Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 41. panta ar virsrakstu "Tiesības uz labu pārvaldību" 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Ikvienai personai ir tiesības uz objektīvu, godīgu un pieņemamā termiņā veiktu jautājumu izskatīšanu Savienības iestādēs un struktūrās.

2. Šīs tiesības ietver:

a) ikvienas personas tiesības tikt uzklausītai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt;

b) ikvienas personas tiesības piekļūt materiāliem, kas uz to attiecas, ievērojot konfidencialitātes, kā arī profesionālā noslēpuma un komercnoslēpuma likumīgas aizsardzības apsvērumus;

c) pārvaldes pienākumu pamatot savus lēmumus."

4 Hartas 47. panta otrā daļa attiecas uz ikvienas personas tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību neatkarīgā, objektīvā, ar likumu izveidotā tiesā. Šajā pantā ir precizēts, ka ikvienai personai ir iespēja saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību. Saskaņā ar Hartas 48. panta 2. punktu ikvienam apsūdzētajam tiek garantētas tiesības uz aizstāvību.

5 Saskaņā ar Hartas 51. panta 1. punktu tās noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus.

Kopējā Eiropas patvēruma sistēma

6 1989. gada 8. un 9. decembra Strasbūras sesijā Eiropadome noteica mērķi saskaņot dalībvalstu patvēruma politikas.

7 Eiropadomes 1999. gada 15. un 16. oktobrī Tamperē izdarītajos secinājumos tostarp tika paredzēts izveidot kopēju Eiropas patvēruma sistēmu, kuras pamatā būtu pilnīga un visaptveroša Konvencijas par bēgļa statusu, kas parakstīta 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954); turpmāk tekstā – "Ženēvas konvencija") un stājusies spēkā 1954. gada 22. aprīlī, piemērošana. Šī konvencija tika papildināta ar 1967. gada 31. janvārī Ņujorkā parakstīto Protokolu par bēgļa statusu (turpmāk tekstā – "1967. gada Protokols"), kas stājās spēkā 1967. gada 4. oktobrī.

8 Visas dalībvalstis ir Ženēvas konvencijas un 1967. gada Protokola līgumslēdzējas puses. Savienība nav ne Ženēvas konvencijas, ne 1967. gada Protokola līgumslēdzēja puse, bet LESD 78. panta 1. punktā un Hartas 18. pantā ir paredzēts, ka patvēruma tiesības tiek garantētas, it īpaši ievērojot šo konvenciju un 1967. gada Protokolu.

9 Ar Amsterdamas līgumu, kas tika noslēgts 1997. gada 2. oktobrī, EK līgumā tika ieviests 63. pants, kas piešķīra Padomei kompetenci pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņemt Tamperes Eiropadomes ieteiktos pasākumus.

10 Pamatojoties uz šādu juridisko pamatu, tika pieņemta Direktīva 2004/83, kā arī Padomes 2005. gada 1. decembra Direktīva 2005/85/EK par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu (OV L 326, 13. lpp., un labojums – OV 2006, L 236, 36. lpp.).

11 Kopš Lisabonas līguma spēkā stāšanās LESD 78. pants ir tas, kurā ir paredzēta kopējās Eiropas patvēruma sistēmas izveide.

12 Direktīvu 2004/83 un 2005/85 preambulu 1. apsvērumos ir norādīts, ka kopējā patvēruma politika, ieskaitot kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, ir daļa no Savienības mērķa pakāpeniski radīt brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas ir atvērta tiem, kuri apstākļu spiesti likumīgi meklē aizsardzību Eiropas Kopienā. Turklāt to preambulu 2. apsvērumos ir atsauce uz Tamperes Eiropadomes secinājumiem.

13 Direktīvu 2004/83 un 2005/85 preambulu attiecīgi 10. un 8. apsvērumā ir norādīts, ka tās respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši ir atzīti Hartā.

Direktīva 2004/83

14 Saskaņā ar Direktīvas 2004/83 1. pantu tās mērķis ir noteikt obligātos standartus attiecībā, pirmkārt, uz nosacījumiem, kādi jāizpilda trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, lai viņi saņemtu starptautisku aizsardzību, un, otrkārt, attiecībā uz piešķirtās aizsardzības saturu.

15 Atbilstoši šīs pašas direktīvas 2. pantam šajā direktīvā:

"a) "starptautiska aizsardzība" ir bēgļa un alternatīvais aizsardzības statuss, kā noteikts d) un f) apakšpunktā;

[..]

c) "bēglis" ir trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas rases, reliģijas, tautības, politisko uzskatu vai piederības kādai noteiktai sociālai grupai dēļ, atrodas ārpus valsts, kuras piederīgais šī persona ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzīb[u] [..]

d) "bēgļa statuss" nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku par bēgli;

e) "persona, kas tiesīga uz alternatīvo aizsardzību" ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, ko nevar kvalificēt kā bēgli, bet attiecībā uz kuru ir sniegts pietiekams pamatojums, lai uzskatītu, ka attiecīgā persona, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī vai ja bezvalstnieks atgrieztos savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, tam draudētu reāls risks ciest būtisku kaitējumu, kā noteikts 15. pantā, un uz kuru neattiecas 17. panta 1. un 2. punkts, un kas nevar vai šāda riska dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzībai;

f) "alternatīvais aizsardzības statuss" nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku kā personu, kas ir tiesīga uz alternatīvo aizsardzību;

g) "starptautiskās aizsardzības pieteikums" ir pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvo aizsardzības statusu [..]

[..]."

16 Direktīvas 2004/83 4. pantā ar virsrakstu "Faktu un apstākļu novērtēšana", kas ietilpst šīs direktīvas II nodaļā ar virsrakstu "Starptautiskās aizsardzības pieteikumu novērtēšana", ir noteikts:

"1. Dalībvalstis var uzskatīt par pieteikuma iesniedzēja pienākumu pēc iespējas ātrāk iesniegt visas sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Dalībvalsts pienākums ir, sadarbojoties ar pieteikuma iesniedzēju, novērtēt attiecīgās pieteikuma sastāvdaļas.

2. Šā panta 1. punktā minētās sastāvdaļas ir pieteikuma iesniedzēja paziņojumi un visa dokumentācija, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja vecumu, iepriekšējo darbību, ieskaitot attiecīgo radinieku datus, personību, valstspiederību(-ām) un iepriekšējās dzīvesvietas valsti(-īm) un vietu(-ām), iepriekšējiem patvēruma pieteikumiem, ceļojumu maršrutiem, personību apliecinošiem un ceļošanas dokumentiem un iemesliem, kādēļ tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums.

3. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma novērtējums jāveic individuāli par katru pieteikuma iesniedzēju un, to darot, jāņem vērā:

a) visi būtiskie fakti, kas attiecas uz izcelsmes valsti laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu; ieskaitot izcelsmes valsts normatīvos aktus un veidu, kādā tie tiek piemēroti;

b) attiecīgie paziņojumi un dokumentācija, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, ieskaitot informāciju par to, vai pieteikuma iesniedzējs bijis vai var tikt pakļauts vajāšanai vai smagam kaitējumam;

c) pieteikuma iesniedzēja individuālais stāvoklis un personīgie apstākļi, ieskaitot tādus faktorus kā iepriekšējā darbība, dzimums un vecums, lai, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem, novērtētu, vai darbības, ar kādām pieteikuma iesniedzējam bijis jāsaskaras vai ar kādām tam var nākties saskarties, būtu uzskatāmas par vajāšanu vai smagu kaitējumu;

d) vai pieteikuma iesniedzēja darbības kopš izcelsmes valsts pamešanas bijušas saistītas tikai vai galvenokārt ar starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanai nepieciešamo nosacījumu radīšanu, lai novērtētu, vai šo darbību dēļ pieteikuma iesniedzējam būs jāsaskaras ar vajāšanu vai smagu kaitējumu, ja tas atgrieztos minētajā valstī;

e) vai būtu pamatoti sagaidāms, ka pieteikuma iesniedzējs pieņemtu citas valsts aizsardzību, kurā viņš varētu pieprasīt pilsonību.

4. Fakts, ka pieteikuma iesniedzējs jau bijis pakļauts vajāšanai vai smagam kaitējumam vai tiešiem šādas vajāšanas vai šāda kaitējuma draudiem, ir nopietna norāde uz pieteikuma iesniedzēja pamatotajām bailēm no vajāšanas vai uz reālu riska ciest smagu kaitējumu, ja vien nav dibinātu iemeslu uzskatīt, ka šāda vajāšana vai smags kaitējums netiks atkārtoti.

5. Ja dalībvalstis piemēro principu saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pamatot starptautiskās aizsardzības pieteikumu un ja pieteikuma iesniedzēja paziņojumos norādīti aspekti nav pamatoti ar dokumentāriem vai citādiem pierādījumiem, šiem aspektiem nav nepieciešams apstiprinājums, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) pieteikuma iesniedzējs pielicis patiesas pūles, lai pamatotu savu pieteikumu;

b) visas attiecīgās sastāvdaļas, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā, ir iesniegtas un ir sniegts pietiekams pamatojums attiecībā uz jebkādu citu attiecīgu sastāvdaļu neesamību;

c) pieteikum[a] iesniedzēja paziņojumi tiek uzskatīti par saskaņotiem un ticamiem un nav pretrunā ar specifisku un vispārēju informāciju, kas pieejama par pieteikuma iesniedzēja lietu;

d) pieteikuma iesniedzējs [ir] iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu pie pirmās iespējas, ja vien pieteikuma iesniedzējs nevar parādīt, ka viņam bijuši dibināti iemesli, kāpēc tas nav izdarīts, un

e) konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējam kopumā var uzticēties."

Direktīva 2005/85

17 Direktīvas 2005/85 mērķis ir noteikt minimālos standartus dalībvalstu piemērotajās procedūrās bēgļa statusa piešķiršanai un atņemšanai. Turklāt tajā ir precizētas patvēruma meklētāja tiesības.

18 Saskaņā ar tās 3. panta 1. punktu šī direktīva tiek piemērota attiecībā uz visiem patvēruma pieteikumiem, kas iesniegti dalībvalstu teritorijā.

19 Minētā 3. panta 3. punktā ir paredzēts:

"Ja dalībvalstis izmanto vai ievieš procedūru, kurā patvēruma pieteikumi tiek izvērtēti gan kā pieteikumi uz Ženēvas konvencijas pamata, gan kā pieteikumi uz cita veida starptautisko aizsardzību, ko sniedz saskaņā ar apstākļiem, kuri noteikti Direktīvas 2004/83[..] 15. pantā, tās piemēro šo direktīvu, izmantojot savu procedūru."

20 Direktīvas 2005/85 II nodaļā ar virsrakstu "Pamatprincipi un garantijas" ir noteikti pamatnoteikumi attiecībā uz veicamajām procedūrām un garantijām, kādas tiek piešķirtas patvēruma meklētājiem. Šī nodaļa ietver 6.–22. pantu.

21 8. pantā ir noteiktas pieteikumu izvērtēšanas prasības.

22 9. pantā ir noteiktas prasības attiecībā uz atbildīgās iestādes lēmumiem, kas tiek pieņemti, izskatot patvēruma pieteikumus.

23 10. pantā ir uzskaitītas patvēruma meklētāju garantijas.

24 12. pantā ir paredzētas patvēruma meklētāja tiesības uz personisku interviju, pirms tiek pieņemts lēmums, un 13. pantā ir precizētas prasības attiecībā uz personisko interviju.

25 Saskaņā ar 14. pantu par katru personisko interviju ir jāsagatavo rakstisks ziņojums, kuram ir jādod patvēruma meklētājam iespēja savlaicīgi piekļūt.

26 Direktīvas 2005/85 III nodaļā ir definēti noteikumi, kas regulē procedūras pirmajā stadijā.

27 Šīs pašas direktīvas V nodaļa ar virsrakstu "Pārsūdzības procedūras" ietver vienu pantu, proti, 39. pantu, kura 1. punktā patvēruma meklētājiem ir paredzētas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā saistībā tostarp ar pieņemtajiem lēmumiem par to patvēruma pieteikumu.

Valsts tiesiskais regulējums

28 Īrijā, lai saņemtu starptautisko aizsardzību, ir jānošķir divu veidu pieteikumi, proti,

— pirmkārt, patvēruma pieteikums un, gadījumā ja attiecībā uz to tiek pieņemts negatīvs lēmums,

— otrkārt, alternatīvās aizsardzības pieteikums.

29 Minētajā dalībvalstī katram no šiem pieteikumiem atbilst īpaša procedūra, kura seko viena otrai.

30 No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka valsts tiesību normas, kas regulē patvēruma pieteikumu izskatīšanu, būtībā ir ietvertas 1996. gada Likumā par bēgļiem (*Refugee Act 1996*), tā redakcijā, kas bija spēkā pamata faktu rašanās laikā (turpmāk tekstā – "1996. gada likums").

31 Runājot par patvēruma pieteikumiem, procedūra norit vairākās stadijās, kuras ir šādas:

— attiecīgā persona iesniedz pieteikumu *Office of the Refugee Applications Commissionner* (turpmāk tekstā – "*ORAC*");

— pieteikuma iesniedzējam ir jāaizpilda veidlapa;

— *ORAC* aģents notur personisku interviju ar pieteikuma iesniedzēju;

— *ORAC* sagatavo ziņojumu ministram, kurā ir ietverts ieteikums attiecībā uz to, vai pieteikuma iesniedzējam piešķirt vai nepiešķirt bēgļa statusu;

— ja minētais ziņojums šajā ziņā satur negatīvu ieteikumu, to var pārsūdzēt *Refugee Appeals Tribunal*, tiesā, kura parasti lemj viena tiesneša sastāvā un pasludina spriedumu, apstiprinot vai noraidot *ORAC* ieteikumu;

— ministrs pieņem lēmumu šādi:

— ja ORAC ieteikums vai *Refugee Appeals Tribunal* lēmums ir pozitīvs, viņam ir jāpiešķir bēgļa statuss;

— ja ieteikums ir negatīvs, viņš var tam piekrist, taču viņam ir rīcības brīvība piešķirt minēto bēgļa statusu;

— ja ministrs noraida patvēruma pieteikumu, paziņojumā par viņa nolūku izraidīt pieteikuma iesniedzēju ir jāietver informācija attiecībā uz pēdējā minētā tiesībām piecpadsmit dienu laikā lūgt piešķirt alternatīvo aizsardzību.

32 Lēmumu par atteikumu piešķirt bēgļa statusu var pārsūdzēt tiesā, lūdzot to atcelt.

33 Runājot par procedūru, kas regulē alternatīvās aizsardzības pieteikumus, tā ir ietverta 2006. gada Noteikumos par nosacījumiem, saskaņā ar kādiem var saņemt aizsardzību Eiropas Kopienās (*European Communities (Eligibility for Protection) Regulations 2006*), kurus ministrs pieņēma 2006. gada 9. oktobrī un kuru mērķis arī ir transponēt Direktīvu 2004/83 (turpmāk tekstā – "2006. gada Noteikumi").

34 Lūgumu piešķirt alternatīvo aizsardzību ieinteresētā persona iesniedz, izmantojot veidlapu, kuras paraugs ir ietverts 2006. gada Noteikumu pielikumā.

35 Minētie noteikumi neietver nevienu normu, kas paredzētu, ka šādas alternatīvās aizsardzības pieteicējs, izvērtējot viņa pieteikuma, tiek uzklausīts.

36 Tāpat 2006. gada Noteikumi neietver procesuālo normu, ko varētu uzskatīt par tādu, kas ievieš Direktīvas 2004/83 4. panta 1. punkta otrajā teikumā paredzēto prasību.

37 Ministrs lemj par alternatīvās aizsardzības pieteikumu, ar motivētu lēmumu apstiprinot vai noraidot šo pieteikumu.

38 Lēmumu par noraidīšanu var pārsūdzēt tiesā, lūdzot to atcelt.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

39 *M.* ir tutsi etniskās izcelsmes Ruandas pilsonis, kurš lūdza patvērumu Īrijā 2008. gada 1. maijā.

40 Šī lūguma pamatošanai *M.* apgalvo, ka, ja viņš atgrieztos savā izcelsmes valstī, pastāv risks, ka viņš tiktu tiesāts militārajā tiesā par to, ka viņš ir atklāti kritizējis izmeklēšanu, kas tika veikta par 1994. gadā īstenoto genocīdu. Viņš apgalvo, ka šis genocīds viņu ir nopietni skāris, jo tika nogalināti viņa vecāki, trīs brāļi un viena māsa.

41 Runājot par personisko situāciju, viņš precizē, ka pēc tam, kad viņš 2003. gadā ieguva diplomu Ruandas Valsts Universitātē, viņš vēlējās strādāt Ruandas civildienestā, bet ka viņš esot bijis vienīgais no absolventiem, kuram šāda darba vieta tika atteikta, neņemot vērā viņa izglītību. Tā vietā viņš bija spiests pieņemt padotā amatu militārā prokurora birojā, kas viņu pakļāva militāro tiesību stingrībai un bija veids, kā likt viņam klusēt un kavēt izpaust informāciju par genocīdu, kas varētu izrādīties nepatīkama iestādēm. Turklāt viņam tika stingri ieteikts neprotestēt, un kāds militārais virsnieks esot ticis nogalināts, jo esot sācis uzdot sensitīvus jautājumus par izmeklēšanas saistībā ar minēto genocīdu norisi.

42 2006. gada jūnijā *M.* tika uzņemts Īrijas universitātes juridiskajā fakultātē, lai veiktu studiju trešo posmu (iegūstot *LLM*). Šajā ziņā viņam 2006. gada septembrī tika piešķirta studenta vīza, un pēc diploma iegūšanas 2007. gada novembrī viņš uzņemošajā dalībvalstī veica pētniecības darbus kara noziegumu un genocīda jomā.

43 Neilgi pēc viņa vīzas termiņa beigām *M.* iesniedza lūgumu piešķirt patvērumu Īrijā. Šis lūgums tika noraidīts, pamatojoties uz to, ka viņa apgalvojumi attiecībā uz vajāšanu Ruandā tika atzīti par tādiem, kas nav ticami. *ORAC* negatīvais ieteikums tika pieņemts 2008. gada 30. augustā, un to apstiprināja *Refugee Appeals Tribunal* 2008. gada 28. oktobrī. Ministra lēmums atteikt apmierināt viņa patvēruma pieteikumu tika paziņots attiecīgajai personai 2008. gada decembrī.

44 Līdz ar to *M.* 2008. gada 31. decembrī iesniedza alternatīvās aizsardzības pieteikumu, aizpildot veidlapu, kas šim nolūkam bija paredzēta Īrijas tiesiskajā regulējumā.

45 Šis pieteikums tika noraidīts ar ministra 2010. gada 24. septembra lēmumu. Savā lēmumā ministrs lielākoties balstījās uz iepriekšējo 2008. gada lēmumu par attiecīgās personas patvēruma pieteikuma noraidīšanu, lai secinātu, ka *M.* nav pierādījis, ka pastāv pietiekami iemesli, kas liecinātu par to, ka savā izcelsmes valstī viņš būtu nopietni apdraudēts, jo ir lielas šaubas par šo apgalvojumu ticamību.

46 2011. gada 6. janvārī *M.* cēla prasību *High Court* atcelt šo pēdējo ministra lēmumu, kurā viņš apstrīdēja sava alternatīvās aizsardzības pieteikuma noraidīšanas tiesiskumu, pamatojoties uz to, ka šī pieteikuma izvērtēšanas procedūra neatbilda Savienības tiesībām.

47 Tādējādi ne tikai Īrija nebija pilnībā transponējusi Direktīvu 2004/83, it īpaši tās 4. panta 1. punkta otro teikumu un 2. punktu, kā arī šī panta 3. punkta sākumu, bet turklāt ministrs šajā gadījumā neesot ievērojis noteiktas Savienības tiesību normas, izvērtējot *M.* iesniegto alternatīvās aizsardzības pieteikumu.

48 Pamatprasība par taisnīgumu, īstenojot administratīvās procedūras, ietver, konkrētāk, tiesību uz aizstāvību ievērošanu.

49 Tāpat saskaņā ar pastāvīgo judikatūru visā procesā, kura rezultātā var tikt pieņemts personai nelabvēlīgs akts, tiesības tikt uzklausītam kā Savienības tiesību vispārējais princips, pat nepastāvot īpašam tiesiskajam regulējumam šajā ziņā, nozīmē, ka attiecīgajai personai ir jāļauj pienācīgi paust savu viedokli par elementiem, uz kuriem administrācija ir balstījusi savu lēmumu. Šis pats princips tagad ir paredzēs arī Hartā.

50 Direktīvas 2004/83 4. panta 1. punkta otrajā teikumā ietvertais sadarbības pienākums, to lasot kopsakarā ar šiem principiem, nozīmē, ka ministram ir jāpaziņo patvēruma pieteikuma iesniedzējam sava vērtējuma rezultāti pirms galīga lēmuma pieņemšanas, lai ļautu patvēruma pieteikuma iesniedzējam rīkoties attiecībā uz elementiem, kas liecina par nelabvēlīgu atbildi, iesniedzot ikvienu dokumentu, kas attiecīgajā brīdī ir pieejams, vai jebkādu argumentu, kas varētu atspēkot kompetentās valsts iestādes nostāju, kā arī vērst tās uzmanību uz ikvienu atbilstošu jautājumu, ko tā nav pienācīgi ņēmusi vērā.

51 Šajā gadījumā ir skaidrs, ka *M.* nevienā brīdī netika uzklausīts viņa alternatīvās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas ietvaros. Turklāt visā šī pieteikuma izskatīšanas laikā viņš netika informēts ne par elementiem, kurus ministrs uzskatīja par atbilstošiem, lai pieņemtu lēmumu par atteikumu piešķirt viņam alternatīvo aizsardzību, ne arī par datumu, kurā šis lēmums tiks pieņemts. Piedevām, lai pamatotu šo lēmumu, ministrs ļoti vispārīgi aprobežojās ar atsauci uz iepriekš izklāstītajiem iemesliem *M.* patvēruma pieteikuma noraidīšanas sakarā. Turklāt tiesvedībā attiecībā uz prasību, kas tika celta par šo lēmumu noraidīt patvēruma pieteikumu, viņam tika liegts piedalīties mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanā, jo viņš šo pieteikumu neesot iesniedzis saprātīgā laikā pēc ierašanās Īrijā un neesot varējis iesniegt pārliecinošu iemeslu, lai pamatotu šādu apstākli.

52 Kompetentās Īrijas iestādes apgalvoja, ka, runājot, kā tas ir šajā gadījumā, par lūgumu piešķirt alternatīvās aizsardzības statusu, šis lūgums netika izskatīts izolēti, bet gan "ciešā sadarbībā starp lūguma iesniedzēju un iestādēm", ņemot vērā, ka šāds lūgums ir noteikti jānovērtē pēc tam, kad ir notikusi patvēruma pieteikuma izvērtēšana – un noraidīšana –, kuras laikā ir tikuši faktiski uzklausīti attiecīgās personas apsvērumi un tā ir atbildējusi uz detalizētajiem jautājumiem. Tomēr pēc tam, kad ir ticis iesniegts pieteikums, procedūra ir balstīta uz "izmeklēšanas un nevis sacīkstes" [principu]. Tādējādi Direktīvas 2004/83 4. panta 1. punkta otrajā teikumā paredzētais sadarbības pienākums attiecas vienīgi uz atbilstošo būtisko faktu, kas ir iesniegti pieteikuma pamatošanai, izvērtēšanu un nekādā veidā neattiecas uz lēmuma pieņemšanas procesu. Turklāt lielākajā daļā gadījumu lietas materiāli, kas ir iesniegti alternatīvās aizsardzības pieteikuma pamatošanai, ir pilnībā identiski tiem, kas jau ir tikuši iesniegti patvēruma pieteikuma sakarā, vai vismaz gandrīz identiski, un katrā ziņā katra jauna informācija tiek izvērtēta.

53 Runājot par lietas būtību, atteikums piešķirt *M.* starptautisku aizsardzību tika pamatots ar faktu, ka viņa apgalvojumiem trūka ticamības, ko apstiprināja fakts, ka *M.* iesniedza abus pieteikumus ievērojami vēlāk par datumu, kad viņš ieradās Īrijas teritorijā.

54 *High Court* šaubās, vai var piekrist *M.* apgalvojumiem. Kā jau ir ticis vairākkārt nospriests, ņemot vērā Direktīvas 2004/83 formulējumu un struktūru, kā arī kontekstu, kādā tā ietilpst, pieteikuma piešķirt alternatīvo aizsardzību izvērtēšanas procedūra, kas tiek īstenota tādos apstākļos, kādi ir lietā, kuru izskata iesniedzējtiesa, nevar būt nelikumīga, ja tiek ievērotas šīs direktīvas 4. panta 1. punkta otrajā teikumā ietvertās prasības.

55 Tomēr no lēmuma, kuru 2007. gadā pieņēma *Raad van State* [Valsts Padome] (Nīderlande), izriet, ka Nīderlandes Karalistē, kad kompetentā iestāde vēlas noraidīt patvēruma pieteikumu, pieteikuma iesniedzējs par to vispirms tiek informēts, viņam paziņojot šīs noraidīšanas iemeslus, un viņam ir iespēja noteiktajā termiņā par šiem punktiem rakstveidā izteikt savu viedokli.

56 Šajos apstākļos *High Court* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai gadījumā, ja pieteikuma iesniedzējs pēc tam, kad ir noraidīts viņa pieteikums par bēgļa statusu, pieprasa alternatīvās aizsardzības statusu un šo pieteikumu tiek ierosināts noraidīt, attiecīgās dalībvalsts valsts iestādēm saskaņā ar [..] Direktīvas 2004/83 4. panta 1. punktā dalībvalstīm paredzēto pienākumu sadarboties ar pieteikuma iesniedzēju pirms galīgā lēmuma pieņemšanas ir jāpaziņo pieteikuma iesniedzējam par šī novērtējuma rezultātiem tā, lai pieteikuma iesniedzējs varētu paust savu viedokli par tiem ierosinātā lēmuma aspektiem, no kuriem izriet noraidoša atbilde?"

Par prejudiciālo jautājumu

57 Lai atbildētu uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu, vispirms ir jānorāda, ka Direktīvas 2004/83 4. panta 1. punkts ir piemērojams tādam pieteikumam, kāds ir pamatlietā, kurā tiek lūgts piešķirt alternatīvo aizsardzību.

58 Saskaņā gan ar minētās normas formulējumu, gan arī nodaļas, kurā tā ir ietverta, virsrakstu tā attiecas uz "starptautiskās aizsardzības pieteikumiem".

59 Kā izriet no Direktīvas 2004/83 2. panta a) un g) apakšpunkta, ar "starptautisku aizsardzību" saprot bēgļa un alternatīvo aizsardzības statusu un ar "starptautiskās aizsardzības pieteikumu" saprot pieprasījumu, kurā tiek lūgts piešķirt bēgļa vai alternatīvo aizsardzības statusu.

60 Tomēr, runājot par piemērojamību, kāda ir jāatzīst prasībai sadarboties ar pieteikuma iesniedzēju un kāda Direktīvas 2004/83 4. panta 1. punkta otrajā teikumā ir noteikta attiecīgajai dalībvalstij, nevar piekrist *M.* apgalvojumam, saskaņā ar kuru šī norma uzliek kompetentajai valsts iestādei pienākumu,

izvērtējot alternatīvās aizsardzības pieteikumu, paziņot pieteikuma iesniedzējam pirms nelabvēlīga lēmuma pieņemšanas šajā ziņā un gadījumā, ja šīs pašas personas patvēruma pieteikums jau ir ticis iepriekš noraidīts, elementus, ar kuriem tā gatavojas pamatot šo lēmumu, un saņemt pieteikuma iesniedzēja apsvērumus šajā ziņā.

61 Jākonstatē, ka šāda veida prasība nekādā veidā neizriet no attiecīgās normas formulējuma. Ja Savienības likumdevējs būtu vēlējies noteikt dalībvalstīm tādus pienākumus, kādus iesaka, viņš tos būtu skaidri precizējis.

62 Turklāt šādi saprastais sadarbības pienākums nebūtu saderīgs ar sistēmu, kādu ir ieviesis likumdevējs attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu.

63 Kā izriet no Direktīvas 2004/83 4. panta virsraksta, tas attiecas uz "faktu un apstākļu novērtēšanu".

64 Patiesībā šāda "novērtēšana" notiek divos atsevišķos posmos. Pirmais posms attiecas uz faktu, kas var būt par pierādījumiem pieteikuma atbalstam, konstatēšanu, savukārt otrais posms attiecas uz šo faktu juridisku vērtējumu, kas ietver lēmumu par to, vai, ņemot vērā konkrētās lietas faktus, ir izpildīti Direktīvas 2004/83 9. un 10. pantā vai 15. pantā paredzētie pamatnosacījumi starptautiskās aizsardzības piešķiršanai.

65 Saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 1. punktu, kaut arī parasti pieteikuma iesniedzējam ir jāiesniedz visas sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai pamatotu viņa pieteikumu, tomēr attiecīgajai dalībvalstij ir jāsadarbojas ar šo pieteikuma iesniedzēju stadijā, kad tiek izvērtēti šī pieteikuma atbilstošie elementi.

66 Šī sadarbības prasība, kas ir noteikta dalībvalstij, līdz ar skaidri nozīmē to, ka, ja kāda iemesla dēļ starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja iesniegtie fakti nav pilnīgi, aktuāli vai atbilstoši, attiecīgajai dalībvalstij šajā procedūras stadijā ir aktīvi jāsadarbojas ar pieteikuma iesniedzēju, lai ļautu viņam izpildīt visus nosacījumus šī pieteikuma atbalstīšanai. Turklāt dalībvalsts var atrasties labākā situācijā nekā pieteikuma iesniedzējs, runājot par piekļuvi noteiktiem dokumentiem.

67 Turklāt iepriekšējā punktā izklāstīto interpretāciju apstiprina Direktīvas 2005/85 8. panta 2. punkta b) apakšpunkts, saskaņā ar kuru dalībvalstis rūpējas par to, lai tiek iegūta precīza un aktualizēta informācija par vispārējo situāciju, kas valda patvēruma meklētāju izcelsmes valstīs un, vajadzības gadījumā, valstīs, caur kurām tie ir izbraukuši.

68 Līdz ar to ir skaidrs, ka Direktīvas 2004/83 4. panta 1. punkts attiecas vienīgi uz pirmo posmu, kas ir minēts šī sprieduma 64. punktā, un līdz ar to attiecas uz faktu un apstākļu kā pierādījumu, kas var pamatot patvēruma pieteikumu, konstatēšanu.

69 Turpretim ir skaidrs, ka *M.* apgalvojums attiecas uz otro posmu, kas ir paredzēts tajā pašā šī sprieduma punktā un kas attiecas uz seku novērtēšanu, kādas ir jāizsecina no faktiem, kas ir iesniegti pieteikuma pamatošanai, nosakot, vai šis pieteikums patiešām faktiski atbilst nosacījumiem, kādi tiek prasīti, lai piešķirtu lūgto starptautisko aizsardzību.

70 Par šādu pieteikuma pamatotības izvērtēšanu ir atbildīga vienīgi kompetentā valsts iestāde, kas nozīmē, ka šajā procedūras stadijā prasība šai iestādei sadarboties ar pieteikuma iesniedzēju, kāda ir paredzēta Direktīvas 2004/83 4. panta 1. punkta otrajā teikumā, nav atbilstoša.

71 Jāpiebilst, ka sadarbības pienākums ar tādu piemērošanas jomu, kādu ir ieteicis *M.*, nevarētu loģiski iekļauties Direktīvā 2004/83.

72 Šī direktīvas, ņemot vērā tās saturu un mērķi, vienīgais mērķis ir noteikt, pirmkārt, kopējus kritērijus visām dalībvalstīm attiecībā uz pamatnosacījumiem, kādi ir jāizpilda trešo valstu valstspiederīgajiem, lai saņemtu starptautisko aizsardzību, kā arī, otrkārt, šīs aizsardzības materiāltiesisko saturu.

73 Turpretim minētās direktīvas mērķis nekādā ziņā nav paredzēt procesuālās normas, kādas ir piemērojamas starptautiskās aizsardzības pieteikuma izvērtēšanai, ne arī līdz ar to noteikt procesuālās garantijas, kādas šajā ziņā ir jāpiešķir patvēruma meklētājiem.

74 Šādos apstākļos šajā jautājumā ir jāsecina, ka prasība sadarboties attiecīgajai dalībvalstij ar patvēruma meklētāju, kas ir ietverta Direktīvas 2004/83 4. panta 1. punkta otrajā teikumā, nevar tikt interpretēta tādējādi, ka gadījumā, kad ārvalstnieks vēlas saņemt alternatīvās aizsardzības statusu pēc tam, kad viņam ir ticis atteikts bēgļa statuss, un kad kompetentā valsts iestāde ir paredzējusi noraidīt arī šo otru pieteikumu, šai iestādei pirms lēmuma pieņemšanas ir jāinformē attiecīgā persona par viņa pieteikuma noraidīšanu, kā arī par argumentiem, ar kuriem tā vēlas pamatot šo noraidījumu, lai ļautu šim pieteikuma iesniedzējam izteikt savu viedokli šajā ziņā.

75 Pēc šī precizējuma no lietas dalībnieku pamatlietā iesniegtajiem apsvērumiem Tiesā izriet, ka šajā lietā drīzāk vispārīgi tiek izskatīts jautājums par ārvalstnieka tiesībām tikt uzklausītam tās procedūras laikā, kad tiek izskatīts viņa otrais pieteikums par alternatīvo aizsardzību, ja tas ir ticis iesniegts pēc tam, kad ir ticis noraidīts viņa pirmais pieteikums par bēgļa statusu, kā tas ir pamatlietā, kuru izskata iesniedzējtiesa, kurā sākotnējais pieteikums tika izskatīts atsevišķā procedūrā, kuras laikā attiecīgā persona varēja likumīgi iesniegt savus apsvērumus.

76 Tādējādi, lai sniegtu iesniedzējtiesai lietderīgu atbildi, ir jānoskaidro, vai, runājot par tādu situāciju, kāda ir pamatlietā, kuru raksturo divu atsevišķu un secīgu procedūru esamība, lai izvērtētu attiecīgi patvēruma pieteikumu un alternatīvās aizsardzības pieteikumu, Savienības tiesības nepieļauj, ka attiecīgā persona netiek no jauna uzklausīta otrā pieteikuma izskatīšanas laikā un pirms tā noraidīšanas, jo, kā apgalvo gan *High Court*, gan Īrija, attiecīgā persona tika uzklausīta jau pirmā pieteikuma par bēgļa statusa piešķiršanu izskatīšanas procedūras laikā.

77 Uzreiz jāatzīmē, ka Direktīva 2005/85 ir tā, kurā ir noteiktas minimālās prasības attiecībā uz pieteikumu izskatīšanas procedūrām un precizētas patvēruma meklētāju tiesības.

78 Šajā ziņā minētajā direktīvā tostarp ir paredzēts, ka patvēruma pieteikumi netiek noraidīti vai izslēgti no izvērtēšanas, pamatojoties tikai uz to, ka tie nav iesniegti, cik ātri vien iespējams (8. panta 1. punkts), ka pieteikumi tiek izskatīti un lēmumi pieņemti individuāli, objektīvi un taisnīgi (8. panta 2. punkta a) apakšpunkts), ka pieteikuma noraidīšanas gadījumā lēmumā tiek sniegts faktiskais un juridiskais pamatojums (9. panta 2. punkta pirmā daļa) un ka, pirms atbildīgā iestāde pieņem lēmumu, patvēruma meklētājam dod iespēju tikt personiski intervētam par viņa patvēruma pieteikumu tādos apstākļos, kas ļauj patvēruma meklētājam sniegt vispusīgu sava pieteikuma pamatojumu (12. pants un 13. panta 3. punkts).

79 Turklāt Direktīva 2005/85 nav piemērojama attiecībā uz alternatīvās aizsardzības pieteikumiem, izņemot, ja dalībvalsts paredz īpašu procedūru, kurā tā izvērtē pieteikumu, ņemot vērā abus starptautiskās aizsardzības veidus, proti, aizsardzību, kas ir saistīta ar bēgļa statusu, un alternatīvo aizsardzību. Šajā lietā minētajā direktīvā izklāstītie noteikumi ir jāpiemēro visas procedūras garumā, tātad arī gadījumā, kad kompetentā valsts iestāde izvērtē alternatīvās aizsardzības pieteikumu.

80 Taču tā tas nav Īrijā, jo šī dalībvalsts ir izvēlējusies ieviest divas atsevišķas procedūras, lai izvērtētu attiecīgi patvēruma pieteikumu un alternatīvas aizsardzības pieteikumu, un otro pieteikumu var iesniegt tikai pēc tam, kad ir noraidīts pirmais pieteikums. Šādos apstākļos Īrijas tiesībās tiek prasīts ievērot Direktīvā 2005/85 paredzētās garantijas un principus, vienīgi izvērtējot pieteikumus par bēgļa statusa piešķiršanu. Runājot konkrētāk par pieteikuma iesniedzēja tiesībām tikt uzklausītam pirms lēmuma pieņemšanas, *High Court* precizēja savā lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu, ka saskaņā ar valsts tiesu judikatūru šī prasība netiek ievērota, izskatot pieteikumu par alternatīvo aizsardzību pēc tam, kad ir noraidīts patvēruma pieteikums, jo attiecīgā persona jau ir tikusi uzklausīta viņa patvēruma pieteikuma izskatīšanas laikā un abas procedūras ir cieši saistītas.

81 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību uz aizstāvību ievērošana ir vispārējs Savienības tiesību princips (skat. it īpaši 2000. gada 28. marta spriedumu lietā C-7/98 *Krombach*, *Recueil*, I-1935. lpp., 42. punkts, un 2008. gada 18. decembra spriedumu lietā C-349/07 *Sopropé*, Krājums, I-10369. lpp., 36. punkts).

82 Šajā gadījumā, runājot īpaši par tiesībām tikt uzklausītam visā procedūras laikā, kas ir minētā pamatprincipa neatņemama sastāvdaļa (šajā ziņā skat. it īpaši 1983. gada 9. novembra spriedumu lietā 322/81 *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin*/Komisija, *Recueil*, 3461. lpp., 7. punkts, un 1989. gada 18. oktobra spriedumu lietā 374/87 *Orkem*/Komisija, *Recueil*, 3283. lpp., 32. punkts), tās šodien ir paredzētas ne tikai Hartas 47. un 48. pantā, kuri nodrošina tiesības uz aizstāvību, kā arī tiesības uz taisnīgu procesu visā tiesvedības laikā, bet arī Hartas 41. pantā, kurā ir nodrošinātas tiesības uz labu pārvaldību.

83 Minētā 41. panta 2. punktā ir paredzēts, ka šīs tiesības uz labu pārvaldību tostarp ietver ikvienas personas tiesības tikt uzklausītai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt, ikvienas personas tiesības piekļūt materiāliem, kas uz to attiecas, ievērojot konfidencialitātes, kā arī profesionālā noslēpuma un komercnoslēpuma likumīgas aizsardzības apsvērumus, kā arī pārvaldes pienākumu pamatot savus lēmumus.

84 Jākonstatē, kā izriet no šīs normas formulējuma, ka tai ir vispārēja piemērojamība.

85 Arī Tiesa vienmēr ir apstiprinājusi tiesību tikt uzklausītam nozīmīgumu un ļoti plašo apjomu Savienības tiesību sistēmā, uzskatot, ka šīs tiesības ir piemērojamas visā tādas procedūras gaitā, kuras dēļ var tikt pieņemts personai nelabvēlīgs lēmums (skat. it īpaši 1974. gada 23. oktobra spriedumu lietā 17/74 *Transocean Marine Paint Association*/Komisija, *Recueil*, 1063. lpp., 15. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Krombach*, 42. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Sopropé*, 36. punkts).

86 Saskaņā ar Tiesas judikatūru minētās tiesības ir jāievēro pat tad, ja piemērojamajā tiesiskajā regulējumā šāda prasība nav skaidri paredzēta (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Sopropé*, 38. punkts).

87 Tiesības tikt uzklausītam garantē ikvienai personai iespēju administratīvajā procesā un pirms ikviena lēmuma, kas var nelabvēlīgi ietekmēt tās intereses, pieņemšanas atbilstoši izteikt savu viedokli (skat. it īpaši 2005. gada 9. jūnija spriedumu lietā C-287/02 Spānija/Komisija, Krājums, I-5093. lpp., 37. punkts un tajā minētā judikatūra; iepriekš minēto spriedumu lietā *Sopropé*, 37. punkts; 2009. gada 1. oktobra spriedumu lietā C-141/08 P *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware*/Padome, Krājums, I-9147. lpp., 83. punkts, kā arī 2011. gada 21. decembra spriedumu lietā C-27/09 P Francija/*People's Mojahedin Organization of Iran*, Krājums, I-13427. lpp., 64. un 65. punkts).

88 Minētās tiesības nozīmē arī to, ka administrācijai ir jāvelta visa nepieciešamā uzmanība apsvērumiem, kurus ir iesniegusi attiecīgā persona, rūpīgi un objektīvi izvērtējot visus atbilstošos elementus konkrētajā gadījumā un detalizēti pamatojot savu lēmumu (skat. 1991. gada 21. novembra spriedumu lietā C-269/90 *Technische Universität München*, *Recueil*, I-5469. lpp., 14. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Sopropé*, 50. punkts), un pienākumu pietiekami precīzi un konkrēti pamatot lēmumu, lai ļautu ieinteresētajai personai saprast tās iesniegtā lūguma atteikuma iemeslus, kas izriet no principa ievērot tiesības uz aizstāvību.

89 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka šādi interpretētajām patvēruma meklētāja tiesībām tikt uzklausītam ir jābūt izmantojamām visā starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas procedūras, ko īsteno kompetentā valsts iestāde saskaņā ar kopējās Eiropas patvēruma sistēmas ietvaros pieņemtajiem noteikumiem, laikā.

90 Šajā ziņā nevar piekrist apgalvojumam, ko aizstāv iesniedzējtiesa un Īrija, saskaņā ar kuru gadījumos, kā tas ir šajā dalībvalstī, kad alternatīvās aizsardzības pieteikums tiek izskatīts atsevišķā procedūrā, kas notiek vienīgi pēc tam, kad ir noraidīts patvēruma pieteikums, pamatojoties uz pārbaudi, kuras laikā tika uzklausīta attiecīgā persona, nav obligāti jānodrošina attiecīgās personas atkārtota uzklausīšana, lai izvērtētu alternatīvās aizsardzības pieteikumu, jo šī prasība savā veidā dublētos ar prasību, kas jau iepriekš ir tikusi īstenota attiecībā pret ārvalstnieku lielā mērā līdzīgā situācijā.

91 Turpretim gadījumā, ja dalībvalsts ir izvēlējusies ieviest divas atsevišķas un secīgas procedūras, lai izvērtētu patvēruma pieteikumu un alternatīvās aizsardzības pieteikumu, ir svarīgi, ka attiecīgās personas tiesības tikt uzklausītam, ņemot vērā to fundamentālo raksturu, tiek pilnībā nodrošinātas abās no šīm procedūrām.

92 Turklāt šāda interpretācija ir vēl vairāk pamatota tādā gadījumā, kāds ir pamatlietā, kurā saskaņā ar pašas iesniedzējtiesas norādēm kompetentā valsts iestāde pamatoja savu lēmumu par alternatīvas aizsardzības statusa noraidīšanu, aprobežojoties lielā mērā vienīgi ar atsauci uz iemesliem, kurus tā jau bija izklāstījusi, lai pamatotu patvēruma pieteikuma noraidīšanu, kaut arī saskaņā ar Direktīvu 2004/83 nosacījumi, kas ir jāizpilda, lai saņemtu bēgļa statusu un alternatīvās aizsardzības statusu, atšķiras, jo atšķiras arī šiem statusiem raksturīgās tiesības.

93 Tāpat jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru dalībvalstīm ir ne tikai to valsts tiesību normas jāinterpretē atbilstoši Savienības tiesībām, bet arī jārūpējas, lai tās nepamatotos uz tādu interpretāciju, kas būtu konfliktā ar Savienības tiesību sistēmā aizsargātajām pamattiesībām vai citiem Savienības tiesību vispārīgajiem principiem (skat. 2011. gada 21. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-411/10 un C-493/10 *N. S.* u.c., Krājums, I-13905. lpp., 77. punkts).

94 Ņemot vērā šos Savienības tiesību interpretācijas elementus, iesniedzējtiesai ir jānovērtē alternatīvās aizsardzības pieteikuma, kuru ir iesniedzis *M.*, izskatīšanas procedūras atbilstība šo tiesību prasībām, un gadījumā, ja tiek konstatēts *M.* tiesību tikt uzklausītam pārkāpums, tai ir jāizdara visi vajadzīgie secinājumi.

95 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz prejudiciālo jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka:

— prasība sadarboties attiecīgajai dalībvalstij ar patvēruma meklētāju, kas ir ietverta Direktīvas 2004/83 4. panta 1. punkta otrajā teikumā, nevar tikt interpretēta tādējādi, ka gadījumā, kad ārvalstnieks vēlas saņemt alternatīvās aizsardzības statusu pēc tam, kad viņam ir ticis atteikts bēgļa statuss, un kad kompetentā valsts iestāde ir paredzējusi noraidīt arī šo otru pieteikumu, šai iestādei pirms lēmuma pieņemšanas ir jāinformē attiecīgā persona par viņa pieteikuma noraidīšanu, kā arī par argumentiem, ar kuriem tā vēlas pamatot šo noraidījumu, lai ļautu šim pieteikuma iesniedzējam izteikt savu viedokli šajā ziņā;

— taču, runājot par tādu sistēmu, kāda ir ieviesta ar tiesisko regulējumu pamatlietā, kurā ir paredzētas divas atsevišķas un secīgas procedūras, lai izvērtētu attiecīgi patvēruma pieteikumu un alternatīvas aizsardzības pieteikumu, iesniedzējtiesai ir jārūpējas par to, lai katrā no šīm procedūrām tiek ievērotas pieteikuma iesniedzēja pamattiesības un it īpaši tiesības tikt uzklausītam tā, ka viņš var atbilstoši izteikt savus apsvērumus pirms ikviena lēmuma pieņemšanas, ar kuru viņam netiek piešķirta lūgtā aizsardzība. Šādā sistēmā fakts, ka attiecīgā persona jau ir tikusi likumīgi uzklausīta viņa pieteikuma par bēgļa statusa piešķiršanu izskatīšanas laikā, nenozīmē, ka šo prasību var neņemt vērā pieteikuma par alternatīvo aizsardzību izskatīšanas procedūrā.

Par tiesāšanās izdevumiem

96 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Prasība sadarboties attiecīgajai dalībvalstij ar patvēruma meklētāju, kas ir ietverta 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu 4. panta 1. punkta otrajā teikumā, nevar tikt interpretēta tādējādi, ka gadījumā, kad ārvalstnieks vēlas saņemt alternatīvās aizsardzības statusu pēc tam, kad viņam ir ticis atteikts bēgļa statuss, un kad kompetentā valsts iestāde ir paredzējusi noraidīt arī šo otru pieteikumu, šai iestādei pirms lēmuma pieņemšanas ir jāinformē attiecīgā persona par viņa pieteikuma noraidīšanu, kā arī par argumentiem, ar kuriem tā vēlas pamatot šo noraidījumu, lai ļautu šim pieteikuma iesniedzējam izteikt savu viedokli šajā ziņā.

Taču, runājot par tādu sistēmu, kāda ir ieviesta ar tiesisko regulējumu pamatlietā, kurā ir paredzētas divas atsevišķas un secīgas procedūras, lai izvērtētu attiecīgi patvēruma pieteikumu un alternatīvas aizsardzības pieteikumu, iesniedzējtiesai ir jārūpējas par to, lai katrā no šīm procedūrām tiek ievērotas pieteikuma iesniedzēja pamattiesības un it īpaši tiesības tikt uzklausītam tā, ka viņš var atbilstoši izteikt savus apsvērumus pirms ikviena lēmuma pieņemšanas, ar kuru viņam netiek piešķirta lūgtā aizsardzība. Šādā sistēmā fakts, ka attiecīgā persona jau ir tikusi likumīgi uzklausīta viņa pieteikuma par bēgļa statusa piešķiršanu izskatīšanas laikā, nenozīmē, ka šo prasību var neņemt vērā pieteikuma par alternatīvo aizsardzību izskatīšanas procedūrā.

[Paraksti]